

A főváros iskolaegészségügye.

Egészségügyi előadások az iskolákban. — Az iskolai fogápolás. — A tisztí főorvos javaslata az iskolaorvosi intézményről.

A főváros gyermekegészségügyének régi hiányossága az, hogy a gyermekekkel legszorosabb kapcsolatot főtartó intézmény, az iskola alig, vagy egyáltalán nem vesz részt abban a védekezésben, amely a népesség első, tán legnagyobb veszedelmét hivatott elhárítani. A népiskola nálunk nem ismeri az iskolaorvosi intézményt. Ami az egészségügyi ismeretek tanítását illeti, azt mi sem jellemzi jobban, mint hogy *egészségtant — nem orvosok tanítanak*, mintha olyan tudományról lenne szó, amelyhez mindenki, aki csak akar — ért. A polgári iskolákban és a középiskolákban már képesített orvos-egészségtanítók tanítanak, de maga az iskolaorvosi intézmény itt is merő formalitás, amelynél hiányzik minden energia és céltudatosság. A főváros korábbi tisztí főorvosai, amint ismeretes, nem egyszer vetették föl az iskolaorvosi intézmény tervét. Tudjuk azt is, hogy még a háború folyamán kísérlet történt az iskolagyámi intézménynek, mint egészségügyi és jóléti intézménynek bevezetésére. Mind e tervek elaludtak. *A kurzus pedig a fölébotját se mozgatta meg, hogy az iskolai politizálás helyett iskolaegészségügyet csináljon.* A legutóbbi időkben, részben külső impulzusra, a főváros tisztí főorvosa igyekszik pótolni a régi hiányokat. Attól félünk, hogy e kétségtelenül helyes szándékok elbicsaklanak majd azon a kurzusszellemen, amely a százmilliárdokra rugó kiadások tételei között nem tud helyet szorítani olyan eszméknek, amelyek a községi élet legfontosabb céljaira irányulnak.

Dr. Végh János tisztí főorvos ezekről a kérdésekről a következő fölvilágosításokat adta munkatársunknak:

Védekezés a fertőző betegségek ellen.

A kormány, legutóbb, rendeletet bocsátott ki, amelyben fölhitva a hatóságokat, hogy oktassák ki a lakosságot a *kiütéses tifusz elleni védekezésre*. Ebbe a rendeletbe kapcsolódik bele a tisztí főorvos ama feladata, amelyet rövidesen valóra is váltanak, hogy az iskolák *szülői értekezleteket* hívnak össze, amelyekben a tisztí orvosok tartanak előadásokat.

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: .....

Cím: *A főváros iskolaegészségügye*

Forrás: *Népszava*

3m

1924. 6. 4.

(Hely)

(Idő)

(Köt.)

füz.)

(Oldal)

a polgári és középiskolákban pedig az iskolaorvosok. Az előadások elsősorban a kiütéses tifuszt közvetítő ruhatetek elleni védekezést tárgyalják, de kiterjeszkednek a fertőző betegségeket terjesztő többi rovaroknak, mint a poloskának és a légynek veszedelmességére. Az utóbbiak, tudvalevően, nagyban terjesztik a tuberkulózist, a diftériát, a béihurutot.

A gyermekek 80%-a fogbeteg.

Az amerikai Vöröskereszt, amint annak idején megírtuk, egész sorát az iskolai fogorvosi rendelőknek bocsátotta a főváros rendelkezésére. Ezeket a főváros megszervezte úgy, hogy ezidőszert 8 fogorvosi rendelőintézet működik (Pesten 6, Budán 2) 28 orvossal és asszisztenssel. Az egyes rendelők orvosai a maguk iskolakörzetében megvizsgálják a IV. és felsőbb népiskolai osztályok tanulóinak fogzatát. Elv az, hogy ezekből az osztályokból rendszerint már nem térnek vissza a tanulók az iskolába, ezek hagyják el ép fogazattal az iskolát. Szomorú tapasztalat az, hogy a tanulók 80%-ának fogazata többé-kevésbé beteg. A rendelők — mondotta a tisztí főorvos — ezideig mintegy 18000 gyerek fogát hozták rendbe.

Orvost az iskolába!

A tisztí főorvos most készült el ama javaslattal, hogy a főváros népiskoláiba végre bevezessék az iskolaorvosi intézményt. Ez a javaslat rövidesen a tanács elé kerül és a cél az, hogy *őszre már meg is valósuljon*. Ezuttal nagy vonásokban ismertetjük a szóbanforgó javaslatot, amelyre annak érdemi tárgyalása során még visszatérünk.

A javaslat 53 iskolaorvosi körzetet tervez, 53 orvossal, akiknek hatáskörébe kerülne a körzethez tartozó iskolák egészségügye. Egy-egy orvosra mintegy 1500—1900 gyermek ellenőrzése esnék. Működésük köre: *a gyermekek rendszeres vizsgálata, naponként való ellenőrzése, végül az egészségügyi nevelés, amely gyermekekre, szülőkre egyaránt kiterjed.*

Ami a gyermekek rendszeres vizsgálatát illeti, már *a tanév kezdetén az orvos valamennyi gyermeket tetőtől-talpig megvizsgálja*. A gyermekekről törzslap készül, amely fölöleli a

Osztályozás

Tárgy

371.7

Hely

Idő

"1924"

Személy

Helyszám

szülők egészségi viszonyait, a gyermek korábbi betegségeit. Föleleli a testvizsgálat adatait, nevezetesen a nagyságot, a testsúlyt, a tüdő térfogatát. Kiterjed a vizsgálat az érzékszervek épségére és a fontosabb szervekre, mint a tüdő, a szív, a bőr, az idegrendszer, a nyirokmirigyek, stb. vizsgálatára. Ha az orvos betegséget vagy hibáságot konstatal, a jómódu szülőket figyelmezteti, a többi gyermeket orvosi kezelésre utalja. Szükség esetén a gyermek

szakorvos elé kerül. Iskolai szakorvost tervez a tisztí főorvos az orr, a torok és gége, a szem, a fül, a fog betegségeinél és az ortopédszakban. Kisebb hibásságok esetén, például a kisebb-foku nagyothallásnál, rövidlátóságnál, stb. intézkedik az orvos aziránt, hogy a gyermek megfelelő helyen üljön az osztályban. A súlyosabb hibásságok esetén vagy ha a gyermek gyöngéelméjü, megfelelő iskolába utalja. *Az év folyamán ugyanilyen részletességgel két ellenőrző vizsgálatot tervez a javaslat.* Ezzel mód nyílik arra, hogy a gyermekek testi fejlődését ellenőrizzék, amelyik gyermek beteg volt, gyógyult-e? Ha megfelelő fejlődés nem mutatkozik vagy egyéb tünetek utalnak erre, ugy az illető gyermek behatóbb vizsgálat alá kerül. *Az év végén az ellenőrző vizsgálatot az orvosok megismétlik.*

Az iskolaorvosok e rendszeres vizsgálatok mellett *naponta megjelennek az iskolákban,* ahol ellenőrzik a gyermekek tisztaságát, továbbá megvizsgálják azokat a gyermekeket, akiknél ez szükségesnek mutatkozik. Adott esetekben, ha járványveszedelemről van szó, a gyermekeket otthon is fölkeresik. A javaslat egyébként arra is gondol, hogy a tanításról elmaradó gyermekeket — ugyancsak azért, hogy kellő időben védekezni lehessen a fertőző betegségek ellen — az iskolanővér fölkeresi. Ami végül *az egészségügyi nevelés* dolgát illeti, a népiskola IV. osztályától kezdve a javaslat az egészségtan tanítását kívánja; hasonlóképen *a tanonciskolákban a védekezést az ipari megbetegedések ellen,* kapcsolatban a Társadalmi Múzeum rendszeres látogatásával. Tervez az év során *iskolai előadásokat a szülők részére a fertőző betegségekről, az alkoholizmusról, a tuberkulózisról, a vérbajról, a betegápolásról és a minden nap egészségtanáról: a ruházkodásról, a lakásról, a szellőztetésről, a fűtésről, a világításról, a test és ruha tisztántartásáról és a helyes táplálkozásról.*

Ismételjük, pesszimiztikusan ítéljük meg e javaslat sorsát a közeljövőre vonatkozóan, tisztán a főváros rövidlátó pénzügyi politikája miatt. Mindazonáltal a munkásság szempontjából fölötte tanulságosnak látjuk, aminthogy községi programunkban az iskolaorvosi intézménynek előkelő helyet biztosítottunk.